

چین تا ۲۰۵۰ انتخاب اول نخبگان دانشگاهی می شود

»



رئیس جهاد دانشگاهی در گفت و گو با «فرهیختگان»:

نظام ملی فناوری

و نوآوری کشور معیوب است

»



فرهیختگان

دانشگاه

شماره مسلسل ۲۳۲ | پخشیه ۱۶ مرداد ۱۳۹۹ | ۱۶ | شماره ۱۳۲ | ۲۰۲۰ | شماره ۲۱۰۴

Thu | 6 Aug 2020 | vol.12 | No. 3104 | 16 Pages

www.fdn.ir

پیشنهادهای خواندنی به دانشجویان

برای روزهای گرم تابستانی

درس ششم:

شرمزاحم‌ها را

دفع کنید

»



چه خبر از دانشگاه

ملت ایران درکنار مردم مقاوم و سرافراز لبنان خواهد بود

احمد حیدری، سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی در پیامی، کشته شدن تعدادی از مردم لبنان را در حادثه انفجار مهیب بیروت تسلیت گفت و با مردم لبنان ابراز همدردی کرد. در پیام تسلیت سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی آمده است: «حادثه انفجار بیروت را که موجب کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از برادران و خواهران لبنانی شد، از صمیم قلب به ملت لبنان تسلیت می گویم. برای بازماندگان این حادثه طلب صبر و برای درگذشتگان از خداوند متعال طلب آمرزش و مغفرت دارم.» در بخش دیگر این پیام ذکر شده است: «بدون شک دولت و ملت ایران در کنار مردم مقاوم و سرافراز لبنان خواهند بود و از هیچ گونه کمکی برای تسلاي خاطر بازماندگان این حادثه دریغ نخواهند کرد.» در انتهای این پیام تأکید شده است: «دانشگاه آزاد اسلامی نیز به‌عنوان بزرگ‌ترین دانشگاه حضوری جهان آمادگی دارد از تمام ظرفیت‌های خود برای کمک به مردم لبنان استفاده کند.»

جلسه هم‌اندیشی اساتید در نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد

جلسه هم‌اندیشی اساتید با حضور محمد شریفانی، مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی و برخی اساتید و دبیران هم‌اندیشی برگزار شد. در این نشست هریک از اساتید نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را برای روند بهتر هم‌اندیشی بیان کردند. محمد شریفانی، مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به این روایت امام صادق (ع) «ثَلَاثٌ يَخْجِزُنَ الْمَرْءَ عَنِ طَلَبِ الْعَمَالِي فَصْرُ الْهَيْمَةِ وَ قَلْبَةُ الْحَيْلَةِ وَ صَعْفُ الرَّأْيِ» گفت: «سه چیز آدمی را از رسیدن به کمال باز می‌دارد؛ کم‌همتی، نابختگی و سست رأی. رفع این سه مورد موتور حرکت برای عملیاتی کردن تمام برنامه‌هاست.» شریفانی با بیان اینکه دانشگاه آزاد اسلامی بیش از یک میلیون دانشجو و ۳۰ هزار استاد دارد، اظهار داشت: «این یک سرمایه عظیم برای دانشگاه آزاد اسلامی است، چرا که یک استاد می‌تواند در نظام جهان اثرگذاری ویژه‌ای داشته باشد.» وی افزود: «پس از پذیرفتن مسئولیت نهاد رهبری دانشگاه آزاد اسلامی، یکی از مهم‌ترین برنامه‌هایم بهره‌مندی از اساتید است تا از این راه دو دسته از مشکلات را حل کنیم؛ اول مشکلات مبتلا به که همیشه درگیرشان هستیم و دوم رسیدگی به مشکلات فرهنگی است.» مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی با تأکید بر اهمیت و جایگاه قرآن، گفت: «اگر اساتید هفته‌ای یک ساعت برای تفسیر یک صفحه قرآن وقت بگذارند، ظرف ۱۰ سال کل قرآن مرور می‌شود، ضمن اینکه تفسیر نهج البلاغه هم در این طرح در نظر گرفته شده است.» در ادامه این نشست هم‌اندیشی، اساتید حاضر در جلسه پیشنهادات و انتقادات خود را مطرح کردند که از جمله آن می‌توان به هم‌اندیشی‌شناسی برای دبیران هم‌اندیشی و تربیت استاد و تراز انقلاب اسلامی و آسیب‌شناسی دینی، تربیتی و آموزشی استاد و دانشجو، ایجاد هم‌اندیشی‌های تخصصی مناسب با تخصص هر دانشگاه، عضوگیری اساتید هم‌اندیشی از بین برجسته‌ترین و نخبه‌ترین اساتید، انتخاب دبیر هم‌اندیشی عضو شورای فرهنگی در واحدها، تشکیل اتاق فکر قرآنی و پژوهشی، برگزاری مسابقات قرآنی ساده برای اساتید، پوشش جلسات برگزارنده هم‌اندیشی اساتید در شبکه‌های پر مخاطب رسانه ملی، تشویق، ترغیب و تقدیر از ایده‌های جدید دبیران هم‌اندیشی، در نظر گرفتن چارت سازمانی برای دربرخه هم‌اندیشی اساتید، ایجاد فضایی برای بیان نقد آزادانه، ایجاد حلقه‌های علمی و خودکفا شدن هم‌اندیشی اساتید، ایجاد کانال در فضای مجازی برای پاسخ به شبهات و... اشاره کرد.

گفت و گو

مهدی فرقانی، رئیس دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی در گفت و گو با «فرهیختگان»:

ضعف در سیاستگذاری‌ها باعث عقب‌افتادگی تلویزیون از شبکه‌های اجتماعی شده

آنها محل سوال است و همین باعث می‌شود مردم در نهایت به دنبال رسانه‌های رسمی بگردند تا تایید خبری را که از شبکه‌های اجتماعی دریافت کرده‌اند از رسانه رسمی جویا شوند. لذا همین موضوع بازنگری در سیاست‌های پیشین رسانه‌های رسمی و به‌ویژه رسانه ملی را ضروری می‌کند، چرا که به‌طور حتم تاخیر یا عدم توجه یا پنهانکاری دیگر نمی‌تواند مشکلی را از اخبار منفی و خبرهایی که تصور می‌شود نباید منتشر شوند، حل کند؛ خبرهایی که به‌هر حال خیلی سریع منتشر می‌شوند و زمانی که رسانه‌های رسمی با تاخیر به آنها می‌پردازند ممکن است دیگر حرف آنها در باور عمومی مردم ننشیند.

اعلام و انتشار اخبار توسط تلویزیون، قرار نیست که به مسکوت ماندن آنها منجر شود. واقعیت‌ها و تحولات تکنولوژیک را نباید پذیرفت و قبول کرد که در این شرایط دیگر تاخیر یا عدم توجه یا پنهانکاری نمی‌تواند مشکلی را از اخبار منفی و خبرهایی که تصور می‌شود نباید منتشر شوند؛ حل کند. خبرها خیلی سریع منتشر می‌شوند، منتها گاهی آن گونه منتشر می‌شوند که ممکن است با واقعیت هم فاصله داشته باشند و زمانی که رسانه‌های رسمی به آنها می‌پردازند، ممکن است که دیگر حرف آنها در باور عمومی مردم ننشیند.

درواقع شما قائل به این هستید که تبعات منفی نبرد اختن به یک خبر ولو منفی، از دیر برداختن به آن بیشتر است.

در درازمدت در مجموع صد درصد همین طور است. در حال حاضر گاهی مردم برخی اخبار داخلی را ابتدا از رسانه‌های بیرون مرزی می‌شنوند و بعد در رسانه‌های داخلی این موضوع تایید یا تکذیب یا در خصوص آن توضیح داده می‌شود. مثلاً در مورد آمار مربوط به کرونا تفاوت بین آماري که در داخل اعلام می‌شود و آن چه در خارج گفته می‌شود می‌تواند به بی‌اعتمادی منجر شود و آن‌گاه ممکن است توضیحات مسئولان نیز برای جامعه قانع کننده نباشد. البته باید در نظر داشت که تلویزیون به این دلیل که یک سازمان حکومتی است، ناگزیر است که آمارهای رسمی را اعلام کند، ولی در مجموع در بسیاری از موضوعات داخلی، رسانه‌های فرامرزی اولین منبع خبر برای مردم تبدیل می‌شوند و این فاجعه است.

فاجعه است که مردم احساس کنند نمی‌توانند به رسانه‌های داخلی شان اعتماد کنند یا تصور کنند که این رسانه‌ها حداقل آنها را به موقع از اخبار، اطلاعات و رویدادها مطلع نمی‌کنند و تازه وقتی اخبار در رسانه‌های خارجی منتشر شد، رسانه‌های داخلی هم اقدام به پوشش آنها می‌کنند. وقتی اینچنین می‌شود دیگر نمی‌توان آثار انتشار اخبار در رسانه‌های خارجی را به‌سادگی جبران کرد، حتی اگر آن اخبار جعلی، غیردقیق و جهت‌دار باشند. در چنین شرایطی توضیح یا انتشار اخبار به‌وسیله رسانه‌های داخلی نیز تاثیر اجتماعی آن خبرهای اولیه را خنثی نمی‌کند.

از واقعیات، بیش از هر چیز اعتماد مخاطب به آن رسانه اسلب می‌کند و این مساله در درازمدت تاثیر گذاری آن رسانه را به حداقل می‌رساند. به اعتقاد این کارشناس علوم ارتباطات علی‌رغم گسترش شبکه‌های اجتماعی و شکل‌گیری نوعی رقابت میان آنها با تلویزیون، رسانه ملی همچنان جایگاه خود را دارد، چرا که به‌واسطه تکثیر فیک‌نیوزها اعتبار کانال‌های خبری نیز زیر سوال است و مردم برای بررسی تایید رسمی یا تکذیب خبرهای دریافت کرده در شبکه‌های اجتماعی در نهایت باز هم به تلویزیون و رسانه‌های رسمی مراجعه می‌کنند. مردم به‌هر ترتیب بابت اخباری که در شبکه‌های اجتماعی می‌بینند آنچنان مطمئن نیستند به خصوص در شرایطی که فیک‌نیوزها در این شبکه‌ها بسیار زیاد شده‌اند. از این حیث اعتماد و اعتبار

بنابراین به‌نظر می‌رسد برای جلوگیری از این اتفاق ضروری باشد با در نظر گرفتن تمهیدات قانونی و در چارچوب قانون، رقابت وجود داشته باشد تا صداهای مختلف باعث شود که تکروری در سیاست‌های رسانه‌ای وجود نداشته باشد و این تصور از بین برود که انگار هر چیزی را که ما منعکس کردیم، وجود دارد و هر آنچه منعکس نکردیم، انگار وجود ندارد. در گذشته کمابیش این گونه بود؛ یک رادیو و یک تلویزیون وجود داشت و حتی روزنامه‌ها هم محدود بودند و دسترسی به اخبار و کانال‌های خبری به این معنا نبود، لذا مردم امکان مقایسه نداشتند، در نتیجه اگر تلویزیون موضوعی را مسکوت می‌گذاشت، مردم هم از آن اطلاع پیدا نمی‌کردند. ولی امروز چنین نیست؛ اکنون مردم از طریق مقایسه و با امکان‌های متعدد و فراوانی که در اختیار دارند، اخبار متعدد و متفاوتی را دریافت می‌کنند. در نتیجه نسبت به رفتار رسانه‌های مختلف تحلیل می‌کنند که فرضاً روی چه اخباری سرپوش یا آن را مسکوت گذاشته‌اند یا حتی چگونه منعکس کرده‌اند و چه جنبه‌هایی را انعکاس داده و چه جنبه‌هایی را ناگفته گذاشته‌اند.

شما به مساله خلأ رقابت اشاره داشتید. درست است که رسانه ملی در سطح تلویزیون رقیبی نمی‌بیند، اما به‌هر ترتیب شبکه‌های اجتماعی وجود دارند و ضرب نفوذ آنها نیز بسیار بالاست. در واقع نوعی تکثیر رسانه‌ای وجود دارد که در آن دیگر سانسور بی‌معناست. این فرمایش شما یعنی صداوسیما تکثیر رسانه‌ای را به رسمیت نمی‌شناسد؟
من فکر می‌کنم که صداوسیما در سال‌های اخیر تاحدی این احساس رقابت را پیدا کرده است. به‌هر حال شبکه‌های اجتماعی همان‌طور که شما هم اشاره کردید، در واقع یک مولتی‌مدیای چندرسانه‌ای هستند که هم‌زمان صدا، تصویر و متن را منعکس می‌کنند و در واقع رقیب جدی تلویزیون و انواع رسانه‌های دیگر نیز به‌شمار می‌آیند. در عین حال تلویزیون هنوز جایگاه خود را دارد و علی‌رغم اینکه به‌واسطه شبکه‌های اجتماعی در کنار آن یک رقابت جدی و وسیع شکل گرفته، ولی باز هم رسانه ملی است و کارکرد و تاثیرگذاری منحصر به فردی دارد. مردم به‌هر ترتیب بابت اخباری که در شبکه‌های اجتماعی

هرسال روز خبرنگار که فرامی‌رسد بار دیگر بحث‌ها در باره جایگاه رسانه در افکار عمومی و میزان اعتماد جامعه به آنها و



محمد جعفری

روزنامه‌نگار

سیاست‌های درست و غلط آنها در این ارتباط و... به نقل محافل تبدیل می‌شود. ۱۷ مرداد امسال هم به‌طور طبیعی از این قاعده مستثنی نیست. در این ارتباط با مهدی فرقانی، رئیس دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی به گفت‌وگو نشستیم و سیاست‌گذاری‌های کلان رسانه‌های رسمی و به‌ویژه رسانه ملی را به بحث گذاشتیم. فرقانی معتقد است چشم بستن یک رسانه بر بخشی

یکی از انتقادهایی که بعضاً در خصوص عملکرد رسانه ملی مطرح می‌شود این است که صداوسیما در بسیاری از موارد به مسائل، مشکلات و دغدغه‌های روز مردم نمی‌پردازد یا آنکه خیلی دیر به آنها ورود می‌کند. به‌عنوان نمونه مشاهده می‌شود که صداوسیما بعد از گذشت ۴۰ روز از اعتراضات کارگران هفت تپه این اعتراضات را پوشش می‌دهد. ارزیابی شما از دلایل این تعلل چیست؟

به‌نظر می‌رسد در این خصوص قدری ملاحظات سیاسی باعث این نوع رفتار رسانه‌ای می‌شود. احتمالاً تصور مدیران رسانه ملی این است که اخبار و مطالبی که نشان‌دهنده نوعی بحران، مشکل، چالش و ناراضی‌ست است نباید در صداوسیما به‌عنوان یک رسانه فراگیر و حکومتی منتشر شود، چرا که ممکن است از سویی مورد سوءاستفاده رسانه‌های معارض قرار گیرد و از سوی دیگر به تولید ناراضی‌ت و ناامیدی در دیگر اقشار جامعه منجر شود. هر رسانه به‌خصوص تلویزیون که رسانه‌ای فراگیر است، اگر چشمش را روی بخشی از واقعیت‌های جامعه ببندد به‌تدریج مخاطب و اعتماد مخاطب خود را از دست خواهد داد و این مساله در درازمدت تاثیر گذاری آن رسانه را به حداقل خواهد رساند. هیچ چیز به اندازه اعتماد مخاطب برای یک رسانه حائز اهمیت نیست. همین اعتماد است که اعتبار رسانه را شکل می‌دهد، بنابراین تلویزیون هم باید این مساله را در سیاست‌های خود به‌طور جدی مورد توجه قرار دهد. البته این تاخیر در مورد برخی مطبوعات و خبرگزاری‌های رسمی نیز صادق است و نمی‌توان آن را منحصر به تلویزیون دانست.

منتها در صداوسیما چون رقابت وجود ندارد و تلویزیون رسمی کشور رقیبی در مقابل خود نمی‌بیند تا فعالیت‌های حرفه‌ای‌اش را در مواجعه با آن سامان دهد، خوانه‌ناخواه این غفلت‌ها که کمابیش اتفاق می‌افتد. ملاحظه می‌کنید که در این میان حتی خیلی از مواردی که بازتاب هم داده می‌شوند، جهت‌گیری‌های خاص بر آنها حاکم است. به‌بیان دقیق‌تر بخشی از ماجرا یا جنبه‌ای از آن بازتاب داده می‌شود که به‌زعم صداوسیما مجاز است که بازتاب داده شود. در واقع بحث چارچوب‌سازی و برجسته‌سازی به‌نحوی در سیاست‌های مربوط به انعکاس اخبار، خود را نشان می‌دهد.